

Izvorni naučni rad

UDK 811.163.42'22:050(497.5)

Vjekoslav ĐAIĆ (Osijek)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Doktorska škola „Komunikologija“

vdjaic.ds@unios.hr

Branimir FELGER (Osijek)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Doktorska škola „Komunikologija“

bfelger.ds@unios.hr

Gordana LESINGER (Osijek)

Filozofski fakultet u Osijeku

glesinger@ffos.hr

SEMIOTIČKA ANALIZA NASLOVNICA DNEVNIH NOVINA NAKON DRUGOSTUPANJSKE PRESUDE MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU U SLUČAJU „PRLIĆ I OSTALI“

Izricanjem presude u predmetu Prlić i drugi, Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju u Haagu završio je posao. Nakon potvrde kazne od 20 godina zatvora za ratni zločin u Bosni i Hercegovini, Praljak je u sudnici popio otrov. Takva vrsta samoubojstva u sudnici pred televizijskim kamerama nikada nije zabilježena u svjetskoj povijesti. Događaj je kasnije objavljen na naslovnici svih dnevnih novina u Republici Hrvatskoj. Ne ulazeći u meritum slučaja Prlić i ostali, posebice ne u predmet na kojemu je sud radio 465 sudskih dana, autori u prvom dijelu rada daju teorijske definicije na kojima se temelji semiotika. Autorski istraživački korpus temelji se na naslovnici najpopularnijih dnevnih novina u Hrvatskoj, *Večernjem listu*, *Jutarnjem listu*, *Novom listu* i *Slobodnoj Dalmaciji*. Semiotičkom analizom autori dijele fotografije samoubojstava prikazanih na naslovnici dnevnih novina, pri čemu posebnu pažnju posvećuju poluetičkom kontekstu. Također analiziraju vizualne, semantičke i jezične elemente. Korištenjem fotografija samoubojstva, novine su prekršile koncept ljudskog i obiteljskog dostojanstva. Odabirom

boje, naslova i sadržaja naslovnice, novine su pokazale snažno neslaganje s presudom Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu.

Ključne riječi: *naslovnice, novine, fotografije, prosudbe, semiotička analiza, etika*

UVOD

U ovom radu autori će se baviti raščlambom naslovnica dnevnih novina dan nakon izricanja drugostupanjske presude na Međunarodnom kaznenom sudu za bivšu Jugoslaviju u slučaju *Prlić i ostali*. Ne ulazeći u meritum presude, niti njezine pravno-političke reperkusije, autori će analizirati segment samoubojstva Slobodana Praljka, jednog od šestorice osuđenih za ratni zločin, koji je, nekoliko trenutaka nakon što je čuo presudu, iz malene bočice popio otrov i na taj način pred televizijskim kamerama i međunarodnom javnošću izvršio samoubojstvo. S obzirom na to da su fotografije na naslovnicama dnevnih novina nastale iz televizijskog prijenosa iz sudnice, autori će nakon kratkog uvoda u osnovne postavke semiotike dati semiotičku dekonstrukciju fotografije s naslovnica dnevnih novina od 30. studenog 2017. godine. S obzirom na istovjetnost objavljenih fotografija na svim naslovnicama, autor drži važnim upravo fotografiji koja prikazuje trenutak samoubojstva posvetiti posebnu pažnju s naglaskom na etičku komponentu prikazivanja tog čina, kada je već bilo potvrđeno da je Praljak izvršio suicid.

Nakon analize fotografije, autori će analizirati svaku naslovnicu zasebno, uzimajući pri tome u obzir i ostale vizualne, ali i lingvističke elemente koji sačinjavaju cjelinu. Novine koje će biti analizirane su *Jutarnji list*, *Večernji list*, *Novi list* i *Slobodna Dalmacija*.

Već i sam površan pogled na slučaj *Prlić i ostali* otkriva kako se radi o predmetu čije brojne markacije otkrivaju njegovu kompleksnost. Prema službenim podacima o predmetu dostupnim na stranicama suda riječ je o predmetu na kojem se radilo 465 dana, u kojem je ispitano 320 svjedoka te je usvojeno 9872 dokaza. Isprva, moglo bi se raditi i o tek zadnjem slučaju u mandatu Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju kojem je nakon izricanja te presude ostala jedino svečana ceremonija zatvaranja. No, upravo suprotno, taj će predmet, a analogno tome i sud ostati upisan kao, vjerojatno, jedini do sad pred čijim se sudskim vijećem dogodilo samoubojstvo.

OSNOVNE POSTAVKE SEMIOTIKE

Semiotika, u apsolutno najširem mogućem smislu, kao znanost o znakovima i simbolima, navodi na nešto što se isprva teško primjećuje. Odnos poslane i primljene poruke i način na koji ćemo ga dekodirati, odnosno semiotički čitati, ovisi o nizu elemenata, počev od kulturalno-sociološkog okruženja. Svakako, tu veliku ulogu igra lingvistika, kao uža odrednica kulturalnosti, čemu posebnu pozornost daje Ferdinand de Saussure dovodeći u odnos semiotiku i lingvistiku. „Lingvistika je samo dio te opće znanosti, zakoni što će ih semiologija otkriti moći će se primjenjivati i na lingvistiku, koja će tako biti uključena u jedno sasvim jasno određeno područje ljudskoga znanja“ (De Saussure, 1977: 75).

Uz švicarskog znanstvenika De Saussurea, među utemeljitelje suvremene semiotičke misli spada i Charles Sanders Pierce. Znak je osnova semiotike. Prema Krajnc (2014: 145): „Pierce smatra da sve što postoji djeluje kao znak. Zato čovjekovo poimanje znakova dijeli u tri fenomenološke kategorije: Prvog je prva razina značenja koja proizlazi iz tjelesnoga i osjećajnoga procesa. Drugog je druga razina značenja koja proizlazi iz verbalno-misaonoga procesa. Trećeg je simbolična razina značenja koja proizlazi iz procesa simboliziranja.“ Pierce znakove dijeli na ikone, indekse i simbole (Krajnc, 2014: 148). Indeks je, prema Lujanoviću (2012: 212), najkompleksniji zbog „proizvoljnosti i društvene uvjetovanosti svog značenja“.

Okruženi semiotikom u proces svakodnevne semioze spada i čitanje dnevnih novina. Slika, fotografija i tekst, simultani su. „Komplementarna se dopuna teksta i slike često sastoji u tome da se slika i tekst nadopunjuju svojim medijski specifičnim potencijalom“ (Nöth, 2004: 484). Prema Nöthu (2004: 482) i fotografije i tekst omogućuju mnogoznačnost i otvorenost poruke. A funkcija fotografije prema Jozić (2013: 168) može biti, među ostalim, narativna, apelativna i otnička. „Medijska pedagogija u interdisciplinarnom postupku s lingvističkom disciplinom medijske semiotike pokušava razotkriti kako odgojno, tako i drugo ‘skriveno lice’ medijskih poruka“ (Tolić, 2009: 69). Govorimo li u kontekstu vizualnih elemenata na naslovnicama, prema Jozić (2013: 171) „konzumenti slike imaju kognitivno praktičnu i iskustvenu predodžbu slike, jer su slike same po sebi komunikativno fleksibilno područje.“

Analiza naslovnica obuhvaća suodnos slike i teksta kao vizualnih znakova, te njihovo dekodiranje u smislu boljeg razumijevanja medijskih poruka.

Semioetička dekonstrukcija fotografije Slobodana Praljka na naslovnicaama dnevnih novina

Samoubojstvo ispijanjem cijanida pred televizijskim kamerama u sudnici Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, događaj je koji su prenosile televizije i web servisi. Uz riječi: „Slobodan Praljak nije ratni zločinac. S prijezirom odbacujem vašu presudu“, svega nekoliko trenutaka nakon što je pravomoćno osuđen za ratni zločin, Praljak iz malene čašice ispija cijanid. Kadar u kojem je Praljak snimljen prema Peterliću (2001: 56) definiramo kao statičan i plošan. S obzirom da se radi o sudskim kamerama koje već unaprijed imaju definiran način na koji snimaju, zamjećuju se i unaprijed određeni planovi snimanja. Trenutak ispijanja otrova snimljen je u krupnom planu. „Krupni plan potencijalno uvijek zrači važnošću, značajnošću svoje pojave u filmu i zbog toga je neporeciva vrijednost krupnog plana u upoznavanju s nekom osobom kao bićem diferenciranim od drugih“ (Peterlić, 2001: 71). S obzirom da je cijeli događaj zabilježen i drugom kamerom, postoji i zapis u polutotalu koji Peterlić (2001: 70) označava planom u kojem je obuhvaćaj prostora toliki da se sluti veličina i izgled prostora u njegovoj cjelini. U polutotalu su vidljivi suosuđenici Milivoj Petković i Bruno Stojić, obojica pogleda usmjerenih suprotno od Praljka. Snimka iz koje kasnije nastaje fotografija, završila je na naslovnim stranicama *Jutarnjeg lista*, *Večernjeg lista*, *Novog lista* i *Slobodne Dalmacije*. Burgin (2011: 105) navodi da „Fotografija, kojoj je sa slikarstvom zajednička statičnost slike, a s filmom kamera, obično se smješta „između“ tih dvaju medija, no svaki od njih pristupa joj na temeljno drugačiji način.“ Ipak, u ovom slučaju, treba napomenuti kako se radi o jednom, istom događaju gdje fotografije proizlaze iz video snimke.

Konotativna dekonstrukcija fotografija proizlazi iz brojnih elemenata koji odlikuju prikaze. Slobodan Praljak je čovjek koji nosi bradu. Dimšić (2016: 145) napominje „kako su brkovi, i prvenstveno brada, bili odraz odraslog muškarca, u odnosu na dječake i momke. Time se ocrtavala njihova zrelost i nova životna faza. Sama brada je, naime, bila simbolom moći, bogatstva i uspjeha, a u drugim primjerima je imala značenje mudrosti, iskustva, dok su se brkovi češće vezivali uz junake.“ Svojom pojavom Praljak ostavlja upravo takav dojam. Za Chevaliera i Gheerbranda (1983: 50) brada „je simbol muževnosti, hrabrosti i mudrosti“. Odjeven u tamno odijelo, bijelu košulju i kravatu crvenih tonova, Praljak formalno ispunjava pravila odijevanja Međunarodnog suda. Međutim, odabir boja, posebno bijele košulje i crvenih tonova kravate, može upućivati na niz konotativnih određenja. „U zlokobnom aspektu blijedo-bijela boja se suprotstavlja crvenoj“ (Chevalier, Gheerbrandt, 1983: 41). Međutim, Chevalier i Gheerbrandt (1983: 42) ističu i pozitivno vrednovanje bijele boje koja ima atribut onoga koji se ponovno rađa.

Ispijanjem cijanida, Praljak je počinio suicid. „Suicidalno je ponašanje univerzalni fenomen, prisutan u svakom prostoru, vremenu, spolu i dobi. Suicidalnost je složena pojava, na koje utječe niz poznatih (rizičnih čimbenika: psihijatrijski, psihološki, tjelesni, socijalni i demografski) ali i mnogo nepoznatih čimbenika“ (Pavlović et al., 2014: 47). Bez obzira na činjenicu da se radilo o samoubojstvu, fotografije Slobodana Praljka u trenutku počinjenja tog djela, svejedno su zauzele naslovnice svih dnevnih novina, time duboko kršeći deontologiju medija. Pišući o suicidu maloljetnika, Burić (2008: 213), zaključuje: „dok izvješćuju o suicidu maloljetnika, mediji moraju voditi računa o dostojanstvu osobe, dostojanstvu njegove obitelji, o neobjavljivanju slike, imena, podataka, ili vrlo osobne intimne priče – jer se time ruši svaka ideja o poštivanju prava na privatnost i svaka ideja ljudskog dostojanstva.“ Isto bi se moglo univerzalno primijeniti na svako ljudsko biće.

Analiza naslovnice *Jutarnjeg lista*

Izdanje *Jutarnjeg lista* od 30. studenog 2017. godine preko cijele naslovne stranice obrađuje slučaj Praljkova samoubojstva. Uz fotografiju, u gornjem lijevom uglu, bijelim slovima u crvenom okviru stoji nadnaslov: *STRAVIČAN KRAJ HAAŠKOG SUDA*. Prema Rječniku hrvatskog jezika (2000: 1185) pojam *stravičan* upućuje na nešto strašno, grozno, jezivo, strahovito. Naslovnicom dominira naslov velikih crvenih slova: *PRALJAK POPIO OTROV*, a ispod njega je drugi naslov, manjih slova i bijele boje: *NIJE HTIO ŽIVJETI S OVAKVOM PRESUDOM*, ali uredništvo novina ne daje odgovor na pitanje *kakvom?*. Crvena je prema Chevalieru i Gheerbrandtu (1983: 79) „boja vatre i krvi, za mnoge narode prva boja jer je najdublje povezana s principom života“. Crvenom su bojom na dnu stranice ispisana i prezimena osoba čije komentare donose te njihove parafrazirane izjave. *Plenković: Presuda je duboko nemoralna; Kotromanović: Ovo je za mene junački čin; Čermak i Markač: Previše smo potreseni; dok uz crveni podnaslov Istraga, stoji tekst Tri propusta sigurnosnih službi, bez informacije je li istraga gotova ili ne, no ovdje se ne definira ni kojim točno sigurnosnim službama te čitatelj ne može prosuditi je li riječ o sigurnosnim službama suda ili sigurnosno-obavještajnoj zajednici. U samom vrhu naslovnice, iznad logotipa novine stoji i Komentar Snježane Pavić: Praljak je živio za to da sruši haašku crno-bijelu sliku o zlim Hrvatima. Uz osnovnu informaciju da je Praljak ispio otrov iz bočice, koja je sadržana u glavnom naslovu crvene boje, *Jutarnji list* ne daje nijednu drugu informaciju. Ne otkriva presudu koja bi čitatelju otkrila posljedicu ovakvog čina.*

Analiza naslovnice *Večernjeg lista*

Večernji list na naslovnoj stranici o presudi donosi mnogo detalja. Već sam gornji rub naslovnice, na crnoj traci, donosi manje fotografije ostalih pet Praljkovih suosuđenika te bijelim slovima daje osnovnu informaciju o meritumu presude. *UDRUŽENI POTHVAT – Potvrđena presuda za udruženi zločinački pothvat*. Odmah pored je i sljedeća informacija: *HRVATSKA OKUPACIJA – Presuda proširena okupacijom dijelova BiH i međunarodnim sukobom*. Ispod logotipa novina, crvenim štampanim slovima je manji naslov: *ŠOK U HAAGU*. Šok je, prema Aniću (2007: 558), „snažan osjećaj uznemirenosti uzrokovan iznenadnim i neočekivanim događajem ili vijestima.“ Ispod tog naslova, koji upućuje na nešto nesvakidašnje, bijelim slovima daje se kratka informacija o čemu se radi: *General Praljak nakon presude popio otrov u sudnici i ubrzo preminuo. Uskoro je trebao biti na slobodi. Stručnjaci optužuju: Zakazali su osiguranje i hitna pomoć*. U ovako kratkom tekstu *Večernji list* odgovara na nekoliko ključnih novinarskih pitanja: *tko?, što?, gdje?, kada?, kako?* donoseći na taj način čitatelju samu jezgru vijesti. Naslovnicom dominiraju Praljkove riječi izgovorene netom prije ispijanja otrova. *NISAM ZLOČINAC*. Ispod naslova je nastavak: *S PRIJEZIROM ODBACUJEM PRESUDU*, a nasuprot njemu je izjava predsjednika Vlade RH, *PLENKOVIĆ: POKRENUT ČEMO PROCES OSPORAVANJA PRESUDE*. Pozicioniranje ovih dvaju tekstova jednog nasuprot drugoga, može se čitati i kao odgovor na vapaj osuđenog Praljka. Visoko iznad glavnog naslova stoji i *13 STRANICA SPECIJALA*, što bi trebalo korespondirati svemu što je navedeno u samom dnu stranice. Ondje, nabacano i nepregledno stoji istaknuto crvenim i bijelim slovima niz imena komentatora i naslova komentara koji donose u broju. *ANALIZA PRESUDE Marinko Jursić: Ovo nije osuda ni Hrvatske ni Tuđmana // MOSTAR Jozo Pavković: Hrvatski odgovor mora biti odlučan, treba pokrenuti kontraprocese // Zoran Krešić: Sad slijede monstruozne bošnjačke optužnice // HAAG Tomislav Krasnec: Bio je ovo najšokantniji trenutak u povijesti Haaga // ZAGREB Davor Ivanković: Zločin bi bio da Praljkov harakiri bude uzaludan*. Iako je oprema velikog dijela naslovnice korektno odrađena, naslovi komentara i njihova brojnost čitatelju daju naslutiti kako je uredništvo novina zauzelo stav o cijelom slučaju i to ga vješto zamatajući u formu komentara. Komentar pod naslovom *Zločin bi bio da Praljkov harakiri bude uzaludan*, uredništvo prema čitatelju nastupa i s ideološke pozicije. „Ideolozi nastupaju s projektom – dakle, sa sigurnim znanjem što treba učiniti da bi bilo što još nije“ (Ivas, 1988: 20). Donji je rub stranice, kao i sam vrh, provučen crnom „trakom“ što ostavlja dojam osmrtnice. „Kao negacija svih boja, povezuje se s iskonskim tminama“ (Chevalier, Gheerbrandt, 1983: 76). Nadalje,

baš taj rub naslovne stranice korespondira s pozdravom ožalošćenih što se na osmrtnicama nalaze na dnu teksta (Ivanetić, 1997: 244, 245).

Analiza naslovnice *Novog lista*

Više od pola naslovne stranice izdanja *Novog lista* od 30. studenog 2017. zauzima slučaj Praljak, a to je ujedno i jedina tema istaknuta na samoj naslovnici. Uz istu fotografiju kakvu su objavili *Večernji* i *Jutarnji list*. Crvenim slovima na vrhu fotografije ispisano je: *Neslavni kraj Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju*. Neslavan je pojam koji „predstavlja sramotu, koji je loše završio, loš, nedostojan, porazan, sramotan“ (Anić, 2007: 291). U glavnom naslovu koji i dominira naslovnicom stoji: *PRALJAK PRESUDIO SEBI I HAAGU*. Uredništvo je odabirući ovakav naslov posegnulo za prenesenim značenjem u smislu metafore. „Metafora je najvažnija stilska figura, sinonim za slikovit izraz uopće“ (Škarić, 2000: 119). U političkom govoru, metafora utječe na vjerovanja, stavove i vrijednosti, koristi jezik da bi aktivirala nesvjesne emocionalne veze i ideje te vjerovanja svrstala na stranu dobrog i lošeg (Charteris-Black, 2005: 9). Jedna od, posebice u političkog govora, možda i najvažnijih funkcija metafore je argumentiranje. Metafora može biti eksplicitna i implicitna. U eksplicitnoj metafori, prema Bagiću (2012: 190), „osnovni je smisao zajamčen, a figurativni ga smislovi mijenjanju, dopunjuju i šire, i to polazeći od žanra, govornika ili njegovog raspoloženja. Kod implicitnih metafora, slušatelj se nalazi u ulozi u kojoj mora odgonetnuti značenje.“ Naslov u *Novom listu* je upravo takva implicitna metafora, koja se upotpunjuje s fotografijom. Međutim, bez ikakvih ekspanacija i dodatnih informacija, čitatelj može zaključiti da je na Međunarodnom sudu nešto pošlo po zlu. A iz termina *presuditi*, što ga Anić (2007: 423) determinira kao „odluku u spornim pitanjima, sudskim raspravama ili odlučno mišljenje“ tek se može naslutiti da je riječ o nečemu vrlo lošem. *Novi list* donji je dio naslovnice posvetio prilozi koji su taj dan izlazili uz novine, a gornji dio naslovne stranice prodao je oglašivačima. Teoretičari odnosa s javnošću tvrde kako je itekako važna kvaliteta medija u kojemu se oglašavaju, a i etičari bi se s tim složili. „I oglašivači drže do vjerodostojnosti medija u koji stavljaju reklamu“ (Betrand, 2007: 12). Oglašivači su u ovom slučaju, čini se, procijenili kako se radi o vjerodostojnoj tiskovni, ali i kako će tema s naslovne stranice privući velik broj čitatelja.

Analiza naslovnice *Slobodne Dalmacije*

Naslov bijelih slova *HAAŠKA SRAMOTA* koji vlada naslovnicom na glavnoj poziciji, također je metaforička simbolika. Prema Aniću (2007: 531) sramota je dubok i jak osjećaj srama. Ovakav naslov navodi i na krivnju Haaš-

kog suda za nešto sramotno, a što je to, čitateljima se nudi u nadnaslovu: *SLOBODAN PRALJAK UBIO SE OTROVOM PROKRIJUMČARENIM U SUDNICU*. Izrazom *prokrijumčarenim* krivnja se nameće i samom Međunarodnom sudu koji nije spriječio unos smrtonosne supstance. No, ni ovdje čitatelj nije dobio objašnjenje što je uzrok samoubojstva. Gornji dio stranice donosi dvije izdvojene teme. Uz crno-bijelu fotografiju Slobodana Praljka u vojnoj uniformi su naslov i nadnaslov: *DRAMATIČNA SMRT PRED CIJELIM SVIJETOM – Draži mu otrov u Haagu od nečasnog povratka kući*. Drugi, desni dio gornjeg dijela naslovnice donosi drugu temu: *SVI APSURDI MEĐUNARODNOG TRIBUNALA – Na BiH nije nasrnula Srbija, nego Hrvatska!*. Donji dio naslovnice podijeljen je u tri tematske cjeline, iz čega se također daje naslutiti kako se ova dnevna novina minuciozno bavi slučajem. Prvi dio „*SLOBODNA*“ *U MOSTARU – Haaški sud je zločinački*, uprizoren je s fotografijom trojice ljudi, koji u kafiću gledaju prijenos presude. A oprema tog dijela, upravo njima pridaje rečenicu iz naslova. Premda nije u navodnim znacima niti označena kao citat, isti bi se naslov mogao pripisati i samom uredništvu *Slobodne Dalmacije*. Sredina je rezervirana za intervju s Antom Petkovićem, bratom osuđenog generala: *Ni majka ni otac nisu dočekali našeg Milivoja*. Treći segment *HRVATSKI ODVJETNICI O PRESUDI – Nobilo: Žrtve će moći tražiti odštetu od RH*, *Slobodna se Dalmacija* ovdje bavi pravnim posljedicama presude, odlazeći tematski korak dalje u analizi. I ovdje centralnu poziciju zauzima trenutak u kojem Praljak pogleda prema gore ispija otrov.

ZAKLJUČAK

Ovaj rad pokušao je semiotički pročitati medijski tretman slučaja Haaške presude na naslovnim stranicama dnevnih novina. Crvenom bojom ostrašćenim naslovima, riječima poput sramotan, šokantan, stravičan, pokazali su duboko neslaganje s odlukom međunarodne pravosudne institucije. Čitatelju pak, osim *Večernjega lista*, nisu dali previše informacija pa onaj kome su se novine našle u rukama, a nije upućen u zbivanja, teško bi mogao shvatiti što je uzročno-posljedična veza čina koji je počinio Slobodan Praljak. Počevši od primarne funkcije medija, da informiraju, ovdje se ne bi moglo reći da su je objektivnim i uravnoteženim izvještavanjem i ispunili. No, ovo prvo, iako propust, manji je od ovoga sljedećega. Koristeći istu fotografiju izuzetno jakog kôda koja je objavljena na svim naslovnim stranicama, dnevne novine u Hrvatskoj duboko su prekršile dostojanstvo čovjeka i obitelji, donoseći trenutak samoubojstva pred očima cijelog svijeta. A to je ono što će, promatrano iz semioetičke sfere, ipak trajno ostati zabilježeno – nepoštivanje dostojanstva čovjeka. Ističući slučaj Prlić i ostali kao jedinu temu na naslovnicama, dnevne novine prepoznale

su njezin značaj i specifičnost u svjetskim razmjerima, no taj slučaj nije bio dovoljno naglašen kao takav. Kao neuobičajen i potpuno drugačiji od svih drugih.

1. POPIS LITERATURE

- Anić, V. (2007). *Rječnik hrvatskog jezika*. Zagreb: Novi liber.
- Bagić, K. (2012). *Rječnik stilskih figura*. Zagreb: Školska knjiga.
- Burgin, V. (2011). Kako gledamo fotografije, *Život umjetnosti*. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti, 89: 104–109.
- Burić, J. (2008). Medijsko izvješćivanje o suicidu maloljetnika, *MediA-nali: međunarodni znanstveni časopis za pitanja medija, novinarstva, masovnog komuniciranja i odnosa s javnostima*. Dubrovnik: Sveučilište u Dubrovniku, 2 (4): 209–214.
- Charteris-Black, J. (2005). *Politicians and Rhetoric The persuasive power of metaphor*. New York: Palgrave Macmillan.
- Chevalier, J., Gheerbrand, A. (1983). *Rječnik simbola*. Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske.
- De Saussure, F. (1977). *Opšta lingvistika*. Beograd: Nolit.
- Dimšić, K. (2016). Semiotički prikaz brkova i brada – uz izložbu Puna šaka brade, *Etnološka istraživanja*. Zagreb: Etnografski muzej Zagreb, 21: 101–110.
- Ivanetić, N. (1996). Osmrtnice na standardu i čakavskom varijetetu, *Flumiensia*. Rijeka: Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci 8 (1–2): 237–255.
- Ivas, I. (1988). *Ideologija u govoru*. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo.
- Jozić, I. (2013). Semiotički aspekti u analizi reklamnih poruka za automobile, *Jezikoslovlje*. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku 14 (1): 161–195.
- Krajnc, S. (2014). Razumijevanje nekih misnih dijelova u svjetlu Piercove teorije znakova, *Diacovensia: teološki prilozi*. Đakovo: Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, 22 (2): 143–162.
- Noth, W. (2004). *Priručnik semiotike*. Zagreb: Ceres.
- Pavlović, E. et al. (2014). Dubinski komunikacijski osjećaji živih: Smrt u suicidu, *Media, culture and public relations*. Zagreb: Hrvatsko komunikološko društvo, 5 (1): 47–51.
- Peterlić, A. (2001). *Osnove teorije filma*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- *Rječnik hrvatskog jezika* (2000). Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga.
- Škarić, I. (2000). *Temelji suvremenog govornništva*. Zagreb: Školska knjiga.
- Tolić, M. (2009). Semiotika i medijska pedagogija u analizama indoktrinacije, *Acta Iadertina*. Zadar: Sveučilište u Zadru, 6 (1).

**Vjekoslav ĐAIĆ &
Branimir FELGER &
Gordana LESINGER**

**SEMIOTIC ANALYSIS OF THE COVER OF CROATIAN DAILY
NEWSPAPER IN CASE OF SLOBODAN PRALJAK SUICIDE IN
FRONT OF UNITED NATIONS INTERNATIONAL CRIMINAL
TRIBUNAL FOR THE FORMER YUGOSLAVIA**

By pronouncing the verdict in the case of Prlic et al., the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia in Hague has finished work. After confirmation of the sentence, 20 years of prison for war crime in Bosnia and Hercegovina, Praljak drank poison in courtroom. This kind of suicide in the courtroom in front of the television cameras has never been recorded in world history. The event later was published on the cover of all daily newspapers in the Republic of Croatia. The authors in the paper do not come to the merits of the Prlic et al. case on which the court has worked 465 court days. Authors, in the first part of the paper, provide theoretical definitions on which the semiotics are based. The authors research corps are based on the cover of the most popular daily newspapers in Croatia, *Vecernji List*, *Jutarnji List*, *Novi List* and *Slobodna Dalmacija*. By semiotic analysis, the authors divide the photos of suicides shown on the cover of daily newspapers, giving special attention to semio-ethical context. They also analyze visual, semantic and linguistic elements. By using the photographs of suicide, newspapers violated the dignity of human and family. By choosing the color, title and content of the cover, the newspapers showed strong disagreement with the verdict of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia in Hague.

Keywords: *suicide, cover pages, newspapers, photos, judgments, semi-otic analysis*